

Den Haag

ADVIEZEN – Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag 1

Gemeente Den Haag, 2 april 2025

Locatie:

Spui C01.09

Aanwezig:

Franz Ziegler	Plaatsvervangend voorzitter
Alexander Pols	Lid
Annuska Pronkhorst	Lid
Berdie Olthof	Lid
Joris Molenaar	Lid

Secretaris:

Sander van der Ven
William de Ronde

A. HAMERSTUKKEN

De commissie is akkoord gegaan met de adviezen uit de ter plekke voorgelegde hamerstukkenlijst(en):

Hamerstukkenlijst voor vaststelling op 2 april 2025

B. BESPREEKSTUKKEN

De commissie heeft over onderstaande plannen geadviseerd. De adviezen zijn ter plekke vastgesteld.

1 Deltaplein 200

20250402 B/2024-17490

Bouwen: het bouwen van een hotel met bijbehorende faciliteiten, 145 appartementen en een twee-laagse parkeergarage (Duinhil).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en het 'Beeldkwaliteitsplan Kijkduin Bad'.

De commissie adviseert positief over het ontwerp voor het gecombineerde hotel en appartementengebouw. Eerder is de hoofdopzet van optisch vier torens op een tweelaagse plint geaccordeerd. Die opzet is versterkt nu het 'tussenlid' aan de landzijde is voorzien van een tweelaagse setback en daarmee minder hoog oogt. De hogere bouwdelen worden zo zelfstandiger, meer als torens.

Op het dak van de verschillende bouwdelen zijn de installaties nu zorgvuldig opgelost en uitgewerkt. Op flinke afstand van de dakrand rondom en niet veel hoger dan dit dakrand zullen de installatie niet opvallen. De commissie benadrukt het belang van een precieze uitvoering van de installaties en de bijbehorende kanalen en leidingen. Bij dit gebouwonwerp passen geen toevallige toevoegingen. Die zullen de kwaliteit van het geheel negatief beïnvloeden.

De commissie herhaalt haar pleidooi alle materialen en details in een mock-up te testen, in het bijzonder de gebogen geveldelen – facetteren is geen optie – en de aansluitingen van de materialen op elkaar, de naden binnen een materiaaltoepassing en alle naden ten opzichte van elkaar.

2 Jacob Catsstraat 325

20250402 B/2024-17251

Bouwen: het bouwen van 169 zorgclusterwoningen ter plaatse van het te slopen zorgcentrum Jacob Catsstraat 325.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie heeft het plan positief ontvangen en waardeert de uitwerking. Er zijn echter nog enkele aanpassingen nodig voordat tot een definitief akkoord kan worden gekomen.

Landschap

Het plan is ten opzichte van het landschap duidelijk verbeterd en rustiger geworden. Wel vraagt de commissie om een volledig integraal plan in te dienen waarin gebouw én landschap volledig zijn uitwerkt. Het landschappelijk plan oogt momenteel nog schetsmatig en collageachtig. Landschappelijk wordt er hierom nog gevraagd om een detailleringsslag.

Hekwerken

De hekwerken zijn ten opzichte van het eerdere voorstel gewijzigd van spijlen naar een geperforeerde plaat. Hierdoor zijn de hekwerken visueel sterker aanwezig. Daarnaast lopen deze hekwerken momenteel voorbij de negge. De commissie adviseert om het hekwerk binnen de negge terug te plaatsen, wat vanuit detaillering goed mogelijk lijkt en een betere aansluiting bij de gevel oplevert. Omdat de hekwerken visueel nadrukkelijk aanwezig zijn, vraagt de commissie om nader onderzoek naar de kleur en vormgeving. Daarbij wordt voorgesteld het hekwerk donkerder van kleur en lager van hoogte (ca. 700 mm) uit te voeren, eventueel aangevuld met een subtiele railing erboven. Daarnaast adviseert de commissie om aandacht te besteden aan de perforaties in het hekwerk. Hierbij dient onderzocht te worden of een duidelijk en zorgvuldig ontworpen patroon of ritme in de openingen kan worden aangebracht, passend bij het totale gevelbeeld.

Kozijnen

Er wordt gevraagd één type kozijn in de detaillering weer te geven nu komt het over als een vrije keuze. De commissie laat weten dat kozijn type 1 voorstelbaar is en kozijn type 2 niet, vanwege de grotere omvang van het kader dat invloed heeft op het gevelaanzicht.

3 Kornalijnhorst 3 t/m 127 en Diamanthorst 191 t/m 351

20250402 B/2024-17524

Bouwen: het uitvoeren van groot onderhoud en verduurzamen van de woningen Kornalijnhorst 3 door het aanbrengen van buitengevel isolatie met steenstrips en het vervangen van de balkon hekwerken.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

Dit forse, karakteristieke en in Mariahoeve vaker voorkomende complex wordt verduurzaamd en vernieuwd. Naast het inpakken van de gevels en het dak worden de balkonhekken vervangen en zijn de entreepartijen opnieuw ontworpen. De commissie spreekt haar waardering uit voor de manier gezocht is naar oplossingen die dicht bij de architectuur van Mariahoeve blijven. Zo verbetert de dakrand en blijven de opvallende uitstekende balkons een sterk element én onderdeel van de architectuur.

Met de meeste zichtbare ingreep kan de commissie echter niet instemmen. Deze blokken zijn massieve gemetselde volumes, anders dan veel andere wederopbouwarchitectuur die te omschrijven is als een gevuld skelet. Het metselwerk en de materialiteit daarvan maken het beeld van deze blokken, in het bijzonder het subtiele contrast tussen het

‘standaard’ metselwerk en de toegepaste klamp. Die materialiteit – textuur, kleurschakering, patina – is met minerale strips niet te imiteren. Minerale strips leiden in dit geval tot een verarming van het gevelbeeld, van de kwaliteit van het complex en van de gewaardeerde kenmerken van Mariahoeve.

4 Orionstraat 1,3 en 5 en Wegastraat 34 en 38

20250402 B/2024-13643

Bouwen: het bouwen van 180 appartementen, bedrijfsruimte en een bovengrondse parkeergarage ter plaatse van de bedrijfsruimten Orionstraat 1,5 en 3 en Wegastraat 34 en de woning Wegastraat 38.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie kan zich vinden in de technische uitwerking van de aluminium gevelpanelen en stemt in met het bouwplan, onder de volgende voorwaarden. Er dient een mock-up te worden gerealiseerd waarin de afstemming tussen de gekleurde betonnen balkondelen en de aluminium geveldelen zorgvuldig wordt beoordeeld. Hierbij moet expliciet rekening worden gehouden met de natuurlijke verwerking en verkleuring van het beton, zodat dit aspect wordt meegenomen in de kleurstelling en materiaalafstemming. Tot slot geeft de commissie aan de punten van de Adviescommissie openbare ruimte (Acor) te onderschrijven en vraagt deze als onderdeel van het verdere proces mee te nemen.

5 Schokkerweg ongenummerd naast 44

20250402 B/2024-03196

Bouwen (beginselaanvraag): het bouwen van 14 appartementen, 5 hofwoningen, stallingsgarage en een commerciële ruimte.

Akkoord

Het beginselplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie spreekt waardering uit voor de heldere presentatie van het plan. Voor de definitieve uitwerking geeft de commissie nog een aantal aandachtspunten mee.

Woningen in de binnenhof

Het spiegelen van de tuinen wordt als een sterke verbetering ervaren, en de inpassing van het groen sluit goed aan bij de omgeving. De commissie vraagt echter nog aandacht voor de beleving van de route naar de woningen. Momenteel eindigt deze op een blinde gevel, wat als weinig uitnodigend wordt ervaren. Gesuggereerd wordt om in deze gevel – bij de eerste woning – de entree te positioneren, zodat er meer levendigheid en oriëntatie ontstaat in de route.

Daarnaast vraagt de commissie om in de verdere uitwerking na te denken over een mogelijke toekomstige voetgangersverbinding tussen de verschillende woningclusters, om de onderlinge samenhang te versterken.

Hoofdblok

De geveltypologie van de onderbouw sluit goed aan bij de bestaande geveltypologie van de aangrenzende bouwblokken en zorgt voor een herkenbaar en passend straatbeeld. Ook de wachtgevels van de bovenbouw worden positief beoordeeld, met name door de zorgvuldige opdeling en materialisatie.

Wel heeft de commissie nog enkele aandachtspunten ten aanzien van de voorzijde. Zo ogen de witte banden in de bovenbouw momenteel erg fors, waardoor de onderbouw visueel in de verdrukking komt. Dit staat in contrast met vergelijkbare ontwikkelingen in de referentieprojecten. De commissie adviseert daarom om de banden subtieler vorm te geven, bijvoorbeeld door het weglaten van een opstaande rand onder de borstwering.

Daarnaast wordt opgemerkt dat de luifel van het bovenste penthouse een zware opstand heeft, wat het volume optisch zwaar maakt. De commissie stelt voor om een lichtere beëindiging te onderzoeken, zodat het penthouse beter integreert in het totaalbeeld en de opbouw eleganter oogt.

6 Veenweg 188B

20250402 B/2024-14504

Bouwen: het bouwen van een nieuwe woning.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie waardeert de heldere contextuele toelichting bij het plan en spreekt ook haar waardering uit voor de voorgestelde terreininrichting, die positief wordt ontvangen.

Wel plaatst de commissie nog kanttekeningen bij de volumeopbouw van de woning. De kap wordt nog altijd als dominant en overheersend ervaren ten opzichte van de omgeving. Idealiter manifesteert de woning zich als een volume van twee lagen met een kap, maar in de huidige vorm komt het nog over als een volledige drie lagen met een luifel.

Om het karakter van 'twee lagen met kap' beter tot uitdrukking te laten komen, doet de commissie enkele suggesties. Zo kan de bovenste laag geheel uitgevoerd worden in een ander materiaal, waardoor dit volume visueel zelfstandig en terughoudender oogt. Daarnaast zou het helpen wanneer de wanden van de bovenste laag vloeiend overgaan in het dak, in plaats van een uitkraging zoals nu het geval is. Geadviseerd wordt om ook de aanbouw in een ander en meer ondergeschikt materiaal uit te voeren ten opzichte van het hoofdvolume. Dit draagt bij aan een betere accentuering van het hoofdgebouw.

7 Vierlinghkade naast 212

20250402 B/2024-00825

Bouwen: het bouwen van 2 woontorens met 242 appartementen aan de Vierlinghkade naast 212 (Petroleumhaven, kavel A en B), een parkeergarage en het aanleggen van een in- en uitrit.

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en het 'Beeldkwaliteitsdocument Petroleumhaven-Oost - kavel A en B'.

De commissie is gevraagd het ontwerp naast de Welstandsnota ook te toetsen aan het nog niet door de raad vastgestelde beeldkwaliteitsdocument dat voor deze locatie is opgesteld. Wijzigingen in het beeldkwaliteitsdocument kunnen aanpassingen in het ontwerp vragen en een nieuw advies van de commissie.

De commissie spreekt haar waardering uit voor de manier waarop op deze ondiepe kavel tussen de Neherkade en het water een woongebouw is ontworpen. Met minimale middelen wordt een heldere stedelijke laag met daarop twee te onderscheiden torens gerealiseerd. Met diezelfde middelen krijgt de kopgevel richting de Laakhaven een gezicht, door het middendeel van de stedelijke laag en van het lijft van de toren te verhogen.

De commissie vraagt aandacht voor de betonkleur. Ton sur ton met het metselwerk kan slagen, op voorwaarde dat de kleur precies afgestemd en niet te standaard wordt. Een ander aandachtspunt voor de uitvoering is detail V29, waarin het houten geveldeel zich lijkt te verzelfstandigen en beter als onderdeel van het kozijn(systeem) kan worden opgelost.

8 Visafslagweg 50

20250402 B/2024-16724

Bouwen: het bouwen van nieuwbouw ter plaatse van de te slopen gebouw met een bijeenkomstfunctie, industrie functie, logiesfunctie en overige gebruiksfunctie (AZ Fisheries).

Akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota en het 'Beeldkwaliteitsplan Scheveningen Haven - Noordelijk Havenhoofd'.

Op 22 januari 2025 heeft de commissie enthousiast ingestemd met de hoofdopzet van dit samengestelde gebouw. De bedrijfsruimtes op havenniveau en het eenlaagse basement met twee volumes daarop op het duin hebben een sterke volumecompositie en een krachtige gevelcompositie. De architectuur is nu precies uitgewerkt met een eenduidig palet van materialen en materiaaltoepassingen. De belangrijkste verbijzondering is de toepassing van geglazuurde 'schubben' als voering van de trap, de verbinding tussen straat en duin. Deze tegels vormen ook de achtergrond voor een deel van de *signing*. Dit is mogelijk, maar vraagt een transparant en hoogwaardig reclame-ontwerp.

De sculptuur van drie haringen op de rand van het lagere volume aan de zeezijde is een opvallend accent. De belevingsfunctie van dit deel van de nieuwbouw, de schaal en de uitstraling van de omgeving legitimeren een eyecatcher. De uitwerking van de vissen is stevig en hoogwaardig in de tijd, maar de commissie had een meer innovatief en duurzaam – in de brede betekenis van het woord – materiaal interessant en illustratief gevonden.

9 Wouwermanstraat 59

20250402 B/2024-04117

Bouwen: het in afwijking van de vergunning 202200480/8508675 voor het bouwen van een moskee Wouwermanstraat 59 uitvoeren van de werkzaamheden.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota,

De moskee maakt deel uit van het blok Wouwermanstraat 59 tot en met 89, oorspronkelijk een architectonische eenheid met verbijzonderde hoeken. De moskee is één van die hoeken. De keuze de nieuwbouw van de moskee een nieuwe hoek is een begrijpelijke. Met een zorgvuldige aansluiting van nieuwe op bestaand kan een vanzelfsprekend geheel ontstaan. Twee verschillende hoeken in maatvoering en gevelindeling, maar gebruik makend van de dezelfde taal, dezelfde architectonische elementen en dezelfde materialen. En zo een duidelijk geheel.

Of sprake is van een geheel, van een geslaagde vervlechting is nog onduidelijk. De architectonische uitwerking is onvoldoende precies.

In de gevelindeling mist de commissie een geleidelijk overgang, in het bijzonder aan de bovenzijde. Daar staan twee gevels met een verschillende (verdiepings-)hoogte 'koud' op elkaar, terwijl de bestaande architectuur voldoende ingrediënten biedt de gevels te verbinden, bijvoorbeeld met het dakranddetail.

De voorgestelde metselstenen passen nog niet bij het bestaande metselwerk. Het concept van één blok met twee hoekaccenten vraagt precies de juiste zandkleurige en donkerpaarse metselsteen. Daarnaast mist de commissie duidelijke informatie over welke kleur steen waar en hoe ingezet wordt. Zij adviseert een gevelfragment uit te werken, met de juiste lagenmaat, het juiste verband en de metselwerk ornamenten, idealiter schaal 1:20.

Met een pijp aan de achtergevel kan de commissie niet instemmen. Alle technische onderdelen moeten integraal worden meeontworpen, als onderdeel van de gevels of intern opgelost.

Aanvullend Treilerweg 37

20250402 B/2024-00885

Bouwen: het bouwen van 20 appartementen met op de begane grond een bedrijfsruimte, bergingen en parkeerplaatsen ter plaatse van de te slopen opslagruimte Treilerweg 37.

Niet akkoord

Het bouwplan is getoetst aan de Welstandsnota.

De commissie adviseert positief over de hoofdropzet en de architectuur van het appartementengebouw. De nieuwbouw heeft een bijzondere positie. In een gebogen gevelwand, in een gebied met een 'industriële' verleden en met een stoere, robuuste uitstraling. Het ontwerp reageert daar op alle schaalniveaus goed op en wordt zo een vanzelfsprekend onderdeel van dit deel van Scheveningen.

Het materialenpalet is eenduidig en realiseert de solide architectuur. Het beschreven kleurenpalet komt niet overeen met het getoonde, bijvoorbeeld voor wat betreft de metselsteen en het beton. Dit ontwerp vraagt een precieze kleurstelling

De commissie waardeert de geschetste voor een belangrijk deel groene inrichting van het achterterrein, die een meerwaarde voor het gebouw en het gehele binnenterrein betekent.

Franz Ziegler

Plv. voorzitter Adviescommissie omgevingskwaliteit en cultureel erfgoed Den Haag